

A címszó jelentésével, gondolom, sokan tisztában vannak. Sőt valószínűsíthetően többeket elfogott már az az érzés, mintha a pillanat, amelyben vagyunk, a látvány, amelyet látunk, vagy a szó, amelyet hallunk, egyszer már pont ugyanúgy az életünk része lett volna. Velem ez gyakorta megessett biciklitúránkon. Sokszor hittem azt, hogy „ismerős, ismerős, jaj, nagyon ismerős, már jártam itt, voltam itt, átéltem”.

A tudomány a maga eszközeivel többször próbálkozott már a jelenség magyarázatával. Így például felmerült, hogy mindez valamiféle jövőbelátás. Vagy csupán arról van szó, hogy a megélt esemény előidézti a tudatalattiban tárolt emlékfoszlányok felszínre kerülését? De az is lehet, hogy ismerős helyek és emberek előhívják előző életünk eseményeit. Mások szerint a párhuzamos dimenzió alternatív valóságának érzékelése idézi elő a jelenséget, vagyis a jövő megtapasztalásának, műlt-szerű megélésének élményét.

Magyarázatok után kutathatunk, és találhatunk is világlátásunknak megfelelőeket. Most azonban ennél egyszerűbb, tényszerűbb az érzet oka. Tíz évvel ezelőtt jártunk már a Morva-karszt vidékén. Valóságos a visz-zatérés, valóságos az átélés. Persze ez nem minden 2014-ben együtt MICIKLI-zőről mondható el. Ugyan-is azon a 10 évvel ezelőtti túrán néhányan közülünk nem voltak ott. Így nekik nem is jutott a dezsávü-ézésből semmi. Bezzeg nekem...!

Az alcím – Villanófény – utalhat a fényképezőgépre, amellyel emlékeinket megörökítjük. De utalhat a nyár fényeire, amelyek az idő törlőkendő-jével kifényesítik az átélteket. De utalhat olyan gondolatra is, amely az agyunkban lenyomatot képezve, örökre velünk marad.

Az a jó, hogy a dezsávü-ézésben nincs jelentősége az időnek. Sem sorrendjének, sem tartamának, sem

kezdetének, sem végének. Így most én is felmentem magam eme érzet mentén, és nem az időrendet, hanem a villanófényben megjelenő eseményeket „töltöm át” a megmaradó írás keretébe.

A Morva vidéke rendkívüli gazdagságnak örvend látnivalókban. És persze mi is örvendtünk a látnivalóknak. Valtice kastélya kínálta magát elsőnek, amikor Sopronból indult rövid autózás, majd némi kerékpározás után megérkeztünk. Kellem, báj, gazdagság, jó ízlés, tágasság és vál-

tozatosság – ezek a kifejezések jutot-tak eszembe a Lichtenstein-kastély és hatalmas parkja láttán. Az egykoron főúri gazdagságból élő hercegi család birtoka 1920-ig Alsó-Ausztriához tartozott. A történelem túllépett az osztrák császári dinasztián, és egyko-ri életük értékeit ma turistalátványos-ságként tartják fenn.

A környékben élő főurak bosszan-tására a család török minaretet építte-tett a parkban, kilátó gyanánt. A mi-naret csigalépcsőjén haladva felfelé, kissé szédülten, átérezük a műezzi-nek istendicsérő lelkiállapotát. Fent-ről csodálatos látvány tárult szemünk elé. A levegő napfényes és tiszta volt, mintha egészen a soproni TV-tor-nyig ellátnunk volna. Tíz évvel ez-előtt. Mert most nem mentünk fel a szédítő térbe. Viszont első cseh ső-rünket Valtice városában ittuk, most, 2014-ben.

Dezsávü Villanófény

Mikulov vendégmarasztaló városa azzal kötött magához bennünket, hogy nagy éhségünkben sok régi utcáját megjártuk, olyan éttermet ke-resve, amelyben 10 főnek van lehető-sége terített asztalhoz ülni. Ez jelen-téktelennek tűnő apróság annak, aki nem éhes. Nekünk viszont nem kis problémát okozott a keresgélés. De megérte, mert végül olyan méretes bécsi szeletet kaptunk, amely lefogott a tányérról. Szó szerint!

A „Detský domov” olyan biztos szálláshely, amely határokon átnyúló kollegiális kapcsolatoknak köszönhetően Csehország-szerte rendelkezésünkre állt. Néha kastélyszerű épületekben adva ideigle-nes otthont, amelynek erkélyén reggelizve a nyu-galom és béke csendjével indíthatunk a napot. Vala-mikor régen, 2004-ben. Mert mostanság már az interneten talált, és előre lefoglalt szállásokon lak-tunk. Az idei évből egy olyan hídra villantott rá a fény, amely elválasztott és összekötött bennünket. A híd Szent Lajos király hídjára emlékeztetett, bár nem hosszúsága és összeomlása okán, hanem labilis volta miatt. Akik közülünk megjárták, erőteljesen el-gondolkodtak hátralévő éltük bizony-talanságán.

Brno központjában, a Petrov-hegyen található két fő látványosság bennünket is vonzott. Viszont nehé-zessé vált bejutásunk a központba. Túl sok a kerékpárút a környéken, magyar ember ehhez nincs hozzá-szokva, nem szoktatták hozzá a ma-gyar viszonyok. Döbbenet tapasztal-tuk a kerékpárutak kihasználtságát is. Rengetegen tekernek, görkorcso-lyáznak, nordic walkingoznak, sétál-nak arrafelé. Eltévedettségünkben „életvízhez” kellett folyamodnunk. Érdekes, azt könnyen találtunk!

Miután az útkeresők tisztázták az irányokat és értelmezték a nyilak jelentését, már biztosabban tekertünk a városközpont felé. Megtaláltuk a Péter-Pál katedrális, amely épp egy

esküvőnek volt a helyszíne, így megfigyelhettük a kifelé jövő násznép ünneplési szokásait, a viccelődés és éljenzés sajátosságait. A rabláncra fűzött vőlegény szabadulását és a feldíszített iga édes terhe alatti mosolygását. Menyasszonya csak szépségével statisztált mindehhez. A nőknek talán szükséges, ami a férfiaknak nehézség?

Csodák pedig vannak, és kérni is lehet őket! Erre nyertünk bizonyosságot, mert Brnóból az autókhoz visszavezető utunk végeláthatatlan tekerésnek tűnt, ismerve az odavezető út nehézségeit. Fohászzkodásba kezdtünk tehát valami titkos lehetőségért, ami megkönnyítheti sorsunkat. És íme, megkaptuk!! Egyszer csak egy másik út adódott, amelyen hipp-hopp megérkeztünk kiindulópontunkhoz. És ez most történt, 2014-ben!!

Vasutasokkal barátkozni veszélyes kaland lehet, mert vonzzák a vas utat... ☺ Azon az úton azután bármi érkezhethet. Egy csésze kávé vagy sütemény, de akár egy tál knédli is. Jópofa ötletet láttunk, és vicces tapasztalat ülni egy vendéglőben, ahol modellvasút vagonjain érkezik a megrendelt étel-ital. Kiepipített vasúthálózat járja körbe az asztalokat, a pincér által felvett rendelés után pedig szállítja, amit a vendég mosolyogva fogad. Ez a Vytopna (magyarul: Fűtőház) étteremben található.

A Macocha-szakadék szélén kilátó épült, ahonnan letekinthettünk az évezredekkel ezelőtt beszakadt mélységbe. Nézelődésünk során egy narancssárga-fekete pillangó kereste társaságunkat. Kishíján a fényképezőgép objektívjére repült. Ott kellelte magát körülöttünk mindaddig, míg fotóvégre nem került. Itt üldögél azóta is, a kilátó vaskorlátján. Immáron tíz éve.

Az idei évben csak a cseppkőbarlangon sétáltunk végig, megérkezve a szakadék aljába. A látvány fenséges.

Amikor kiléptünk a sötét barlangból, és szemünk láttára nyílt meg a hegy gyomra, ugyanazon lenyűgözöttség-érzés talált meg, mint amikor előzőleg itt jártunk. A magasság és a mélység találkozása, a sötétséget felváltó világosság ereje, a végtelen tapasztalatát adta nekem, most is. A Punkva-folyó a szakadék alján, a hegy gyomrában folyik. Barlangi hajóút vitt ismét a szabadba bennünket.

Meditatív kerékpározás a zöld erdő lombja alatt, a fölénk magasodó hegyek között. Kell ennél több? Nekem nem! Ez az „Imádok élni...” állapot. Csend, ritmus, levegő, biztonság. Ilyen út vezetett szállásunkra bennünket, még azelőtt hazaérve, hogy az égi lavór tartalmát a földre zúdította volna Eső Isten. Az égzenést és földindulást kényelmes fotelekben ülve, emelkedett lelkiürellettel éltük át, miközben kedves barátunk gondolatait hallgattuk „a dühös Jézus”-ról.

Predklásteri kolostora sajátos építészeti elrendezésű. Történelmi és építészeti korszakok egyaránt alakították külső megjelenésén. A 90 fokban összeépített két templom mint két nővér karol egymásba. A Mennyei kapuja – Porta Coeli – román stílusban épült. Álltunk már ebben a kapuban, reméltünk is a Mennyeiben. Talán már léptünk is át olyan kapukat, amelyek mögött megtaláltuk.

De a mennyország mellett ott a pokol is. Én azt is megjártam. Mert nekem a pokol a rettegés. És ezen a túrán is volt rettegés. Pedig olyan szépen indult az út, amely a félelmet rejtette. Folyópart, vikendházak, erdő. De az erdei út egyszer csak felkúszott a domboldalra. Egyre magasabban és egyre keskenyebben kanyargott. A fák gacsibákat, kiemelkedéseket gyűrtek az útba gyökereikkel. Kerékpárt tolni hegynek felfelé, csúszós erdei úton, miközben

alattunk kanyarog egy nevenincsfolyó. Nos, ez félelmet keltett bennem. De a MICIKLI-túra nem magányos vállalkozás, és a bajbajutott nem marad egyedül. Én sem maradtam. Meztláb mentőszolgálatos tolt át a bicikliket a folyón, míg mi, a többiek, száraz lábbal másztunk a hegyoldalon. Talán mondhatjuk azt is, hogy ez az útszakasz izgalmas volt. Sok leküzdendő nehézségen kellett átvergődnünk. Kellott, hogy ilyen is történjen velünk, azért, mert egy másik dezsávi-érzésben támaszkodhatunk erre a pozitív tapasztalatra. Félelem és az azon való túljutás.

A tökéletes dezsáviútnak Pernstein váránál éltük át. Amikor 10 tíz évvel ezelőtt itt jártunk, zárva volt, filmforgatás miatt. Visszatértünk hát, hogy megnézzük. De ismét zárva volt, hétfő szünnap lévén. Ez a vár nem adta magát. Talán egy újabb visszatérés során túljutunk kapuin és falain. Bár, mintha már láttam volna valakit, aki végigsétált a falakon...

A hazafelé vezető úton meglátogattuk a Kolonáda Valtice építményét. Ez egy klasszicista oszlopsor, amelyet a Lichtenstein család építtetett az elmúlt évezredben. Lankás domboldalon található. Furcsa látványt nyújt ott a zöldben ez a monumentális építmény, körülötte a mezővel meg néhány fával. Kissé hihetetlen, hogy ott van. Leültem a domb alján, és azon jártam az agyam, mit keres itt? Miközben ott üldögéltem, odajött hozzám egy kicsi lány. Elkezdtünk beszélgetni. Hogy miről, nem tudom. De aranyosan mondta, mondta a maga nyelvén csehül, én meg válaszoltam a magam nyelvén magyarul. Így van ez...

Aztán megidéztem egy emléket egy 5 literes unicumos üvegről, amelyet vendéglátóink 10 évvel ezelőtt bontottak fel közös bicajozásunk emlékére. Több éve várt a pillanatra az üveg, olyannyira, hogy parafadugóját már nem lehetett kihúzni, mert szétesett a dugóhúzó húzó tevékenysége közben. Az ital fenséges volt!

Az éveket, amelyekben együtt töltünk néhány napot a vasparipán, már tízesével tudjuk csoportosítani. Az élményeket nem kell, csoportosulnak önkéntelenül. Aztán sűrűsödnek, párolognak, átrendeződnek. Talán nem is számít, melyik évhez kapcsolódnak, melyik tájon történtek, melyik város volt a helyszíniük. Csak a létezésük fontos, a megőrzésük – mint annak a régi unicumos üvegnek –, hogy amikor villanófényben újra láthatóvá válnak, jó barátok között ízelhessük őket!

Csizovszkiné Szabó Erzsébet

